

DEN NORSKE KIRKE
Hol kirkelige fellesråd
Tlf. 32 09 69 30

MØTEPROTOKOLL 5

Fellesrådet

Tid: tirsdag 23. august 2016, kl 15-17

Sted: Geilo kulturkyrkje

Til stede: Kjell Haugo, Knud Knudsen, Georg Christiansen, Sverre Sataøen, Anne Irene Drageset, Sveinung Hansen, Thomas Engh

Meldt forfall: Hallvard Lilleslett, Sigrid Ilsøy, Anders Ilsøy ↗

SAKSLISTE

Saknr.:Arkiv: Tittel:

16/16 HANDLINGSPROGRAM 2017 – 2020, ÅRSBUDSJETT 2017

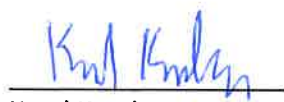
17/16 REKNESKAPSOVERSIKT PR. 15.8.16

18/16 REFERAT- OG MELDINGSSAKER

Geilo, 23.08.16

Kjell Haugo

Knud Knudsen

Georg W. Christiansen

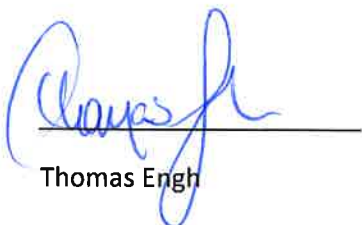
Sverre Sataøen

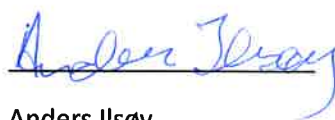
Anne Irene Drageset

Sveinung Hansen

Thomas Engh

Anders Ilsøy

Astri Tingstad

HANDLINGSPROGRAM 2017-2020, årsbudsjett 2017

Saksnummer: 16/16	Arkivkode:	Møtedato: 23.08.16	Saksb.: aht
-----------------------------	-------------------	------------------------------	-----------------------

Vedtak:

Handlingsprogram 2017-2020 med endringer som kom frem i møtet godkjennes.

REGNSKAPSOVERSIKT PR 15.8.16

Saksnummer: 17/16	Arkivkode:	Møtedato: 23.08.16	Saksb.: aht
-----------------------------	-------------------	------------------------------	-----------------------

Vedtak:

Regnskapet tas til orientering.

REFERAT- OG MELDINGSSAKER

Saksnummer: 18/16	Arkivkode:	Møtedato: 23.08.16	Saksb.: aht
-----------------------------	-------------------	------------------------------	-----------------------

Vedtak:

Referat- og meldingssakene tas til orientering.

Handlingsprogram 2017 - 2020

DEN NORSKE KIRKE

Hol kirkelige fellesråd

Vedtatt sak 16, 23.08.16

1	Kirken i lokalsamfunnet	side 3
	Organisering Den norske kirke	«
	Informasjon om virksomheten	side 4
	Lovverk	«
2	Tjenesteområder og mål	side 6
	Kirkelig administrasjon	«
	Kirker	«
	Kirkegårder – gravplasser og gravferd	side 7
	Kirkelig virksomhet	side 8
3	Økonomi	side 10

1.1. Kirken i lokalsamfunnet

Den norske kirkes arbeid i Hol har stor bredde og deltagelsen er stabil. De tre menighetene samlet i 2015 9300 til gudstjenester, 4900 til konserter og andre arrangement. I tillegg kommer alle som deltar i gravferder og vielser og som besøker de åpne kirkene.

Den kristne kulturarven er et fundament for felles identitet i folket vårt, for folks tro og livsoppfatning, for framvekst og videreutvikling av etiske verdier i samfunn, familie og arbeidsliv. Kirken i Hol ønsker som folkekirke å møte mennesker i alle aldre og i ulike livssituasjoner med omsorg og fellesskap.

Fellesrådet ønsker at kirken skal ha et best mulig utgangspunkt for å møte utfordringer i tider preget av sterke endringsprosesser og forflating, blant annet gjennom diakonalt arbeid som er kirkens omsorg- og sosialarbeid og arbeid til vern om skaperverket.

Den norske kirke er en kirke som både historisk, juridisk og praktisk er forankret i lokalsamfunnet.

- Kirkeloven pålegger kommunen et hovedansvar for økonomien i den lokale kirke.
- Utgiftsansvaret er i hovedsak knyttet til kirker, kirkegård m/bygninger og administrasjon, herunder drift av menighets- og prestekontor. Det ligger også forpliktelser knyttet til lovpålagte stillinger; klokkere, kirketjener, kirkemusiker og kirkeverge.
- Kirkens aktivitet, slik som diakoni, undervisning og kirkemusikk, finansieres med rammetilskudd fra kommunen. På undervisningsområdet bidrar staten med delfinansiering.
- Den norske kirke utfordrer kommunens politikere til å inkludere kirken i arbeidet for å gjøre kommunen til et bedre sted å leve.
- Den norske kirke kan bidra til å gi et lokalsamfunn identitet og verdier.

Kirken har nettverk av profesjonelle og frivillige som kan omsorg og nærhet, og som kjenner menneskene etter møter i livets viktige faser. Det gir tilknytningspunkter til helse- og oppvekstarbeid. Kirkene er kulturhus med tradisjon, der profesjonelle kulturarbeidere bidrar med kunnskap og engasjement.

1.2. Organisering Den norske kirke

Den norske kirke har to organisatoriske hovedlinjer; en rådslinje og en prestelinje (råd og embete).

Rådene har hovedansvar for forvaltning, planer, strategier og mål. Biskopene har gjennom prestatjenesten, hovedansvar for kirkens lære og forvaltningen av ord og sakrament.

Staten dekker kostnader til biskop/prestatjeneste, trosopplæring, samt bispedømmerådenes, kirkemøtets og kirkerådets virksomhet.

Kommunen dekker kostnader til den lokale kirkes virksomhet gjennom årlige overføringer til fellesrådet.

Kirkemøtet er kirkens øverste organ og fastsetter mål, strategier og planer for kirken. Kirkerådet er forberedende og utøvende organ for kirkemøtet.

Biskopen har tilsynsmyndighet for hele den kirkelige virksomhet i bispedømmet og skal ta vare på

kirkens lære og kirkens enhet. Biskopen ordinerer og vigsler til kirkelig tjeneste. Bispedømmerådets oppgaver er særlig knyttet til arbeidsgiveransvar for prestene, tiltaks- og samarbeidsorgan innen bispedømmet og forvaltningsoppgaver.

Fellesrådet sørger for rammebetingelsene for menighetene. Det styrer planprosesser og ivaretar arbeidsgiveransvaret for ansatte med unntak av prestene. Fellesrådet har ansvar for forvaltning av kirker og kirkegårder.

Menighetsrådet utarbeider strategi for menigheten og organiserer menighetens aktiviteter. Rådet har et særskilt ansvar for å innarbeide reformer og planer som gjelder gudstjenester, undervisning, diakoni og kirkemusikk.

Soknepresten leder prestetjenesten i soknet, og er medlem av menighetsråd og fellesråd. Presten har ansvar for gudstjenester og kirkelige handlinger og skal utøve forkynnelse og sjelesorg.

De ulike råd samarbeider langs flere linjer. Det er utstrakt samarbeid og kontakt mellom bispedømmeråd, fellesråd og menighetsråd. Spesielt gjelder dette innen rådgivning og godkjenningssaker. Prost og kirkeverge har et nært samarbeid når det gjelder ansatte i fellesrådsområdet.

I 2012 ble Grunnloven endret og fra 2017 er Den norske kirke eget rettssubjekt. Det arbeides med nytt lovverk og hvorvidt det fortsatt skal være to arbeidsgiverlinjer i kirken. Så langt ligger det an til at finansiering av kirken blir som før; kommunal og statlig overføring.

1.3. Informasjon om virksomheten

Hol har 3 sokn med 3 496 medlemmer pr. 1.1.16. Menighetsrådene velges hvert 4. år samtidig med kommunevalget. Menighetsrådene består av 6 faste medlemmer og 5 varamedlemmer. Menighetsrådene har ansvar for den kirkelige virksomheten. Fellesråd er lovpålagt i kommuner med flere sokn. Fellesrådet består av 2 medlemmer med vara fra hvert menighetsråd, et medlem valgt av kommunestyret og prest utnevnt av biskopen.

Fellesrådet har ansvar for 7 kirker, servicehus og 7 gravplasser .

1.4. Lovverk

Kirkeloven §14 Kirkelig fellesråds oppgaver.

Kirkelig fellesråd skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen.

Kirkeloven §15 Kommunens økonomiske ansvar.

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- a) utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker, utgifter til anlegg og drift av kirkegårder,
- b) utgifter til stillinger for kirketjener, klokker, organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,
- c) driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold
- d) utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,
- e) utgifter til kontorhold for prester.

Fellesrådets budsjettframlegg skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelige ansatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Gravferdsloven §3 Kirkelig fellesråds og kommunens ansvar:

«Kirkelig fellesråd har ansvaret for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra fellesrådet.»

Gravferdsloven av 1996 ble sist endret 01.01.16. I loven omtales kirkegårdene nå som gravplasser.

Kirken er i tillegg til Kirkeloven og Gravferdsloven underlagt en rekke lover, forskrifter og forordninger.

2. Tjenesteområder og mål

Kirkemøtet har vedtatt følgende visjon og hovedmål:

Visjon: *Mer himmel på jorda*

Hovedmål: *Kirken skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke der alle kirkens organer har ansvar for at denne visjonen kan virkeliggjøres.*

Fellesrådets hovedmål:

Kirken i Hol skal fremstå som åpen og inkluderende for alle som har behov for omsorg på det personlige plan og være en god møteplass der folk i alle livets faser kan søke trygghet og fellesskap med andre.

Kirken skal yte best mulig service overfor kommunens innbyggere, hytteboere og gjester.

Kirkene skal være en attraktiv arena for forskjellige kulturuttrykk.

Kirker, bygg og anlegg skal ha høy standard på drift og vedlikehold.

Handlingsprogrammet har følgende resultatområder:

Kirkelig administrasjon – Kirker – Kirkegårder - Kirkelig virksomhet.

2.1. KIRKELIG ADMINISTRASJON

De kirkelige organ skal være i stand til å utøve sitt styringsansvar ved at de blir gitt en effektiv og kvalifisert kirkelig administrasjon

*Fellesrådet vil sørge for at menighetene gis anledning til å organisere arbeidet sitt på en slik måte at ressurser frigjøres til menighetsbyggende arbeid
– som er selve oppdraget for kirken*

Fellesrådet vil:

- legge forholdene til rette for trivelige og trygge arbeidsplasser til beste for den enkelte arbeidstaker og for de som benytter seg av kirkens tjenester
- sørge for at det er nok bemanning til enhver tid
- gi arbeidsmiljøet økt fokus og styrke HMS-arbeidet, arbeide for at sykefraværet reduseres
- opptre som en god arbeidsgiver og samarbeidspartner med nødvendig kompetanse og med en klar personalpolitikk
- prioritere kurs/opplæringstiltak for de ulike stillingsgruppene som tilbys gjennom bispedømmet og Kirkens Arbeidsgiverorganisasjon (KA)
- sørge for at alle som arbeider i kirken som ansatt eller frivillig kjenner sin rolle, sine rettigheter og plikter
- sørge for at nye rådsmedlemmer får god opplæring og kjenner sine ansvarsområder og de lokale forholdene
- at kontordrift og innkjøp er miljøvennlig
- fortsette og videreutvikle samarbeidet med NAV, helse- og omsorg og Kriminalomsorgen i frihet om tilrettelegging for arbeid og aktivitet for brukere
- bidra til at rådsmedlemmer/frivillige som arbeider for barn/unge ikke blir tyngt med tunge administrative oppgaver
- styrke Kirkebladet økonomisk og hjemmesidene som viktig informasjonskanal og arbeide for økt deltagelse fra menighetene og flere annonsører
- bistå og koordinere menighetenes planarbeid

2.2. KIRKER

Kirkene representerer store kulturelle verdier og har stor betydning for lokal identitet. De må vernes for ettertiden, og samtidig være tjenlige samlingssteder for menneskene i dag. Samtidig representerer bygningene en særlig utfordring med hensyn til vedlikehold. Det gjelder også i forhold til utvikling og tilpassing etter dagens krav og menighetens behov.

Hol har 3 *listeførte kirker*. Det vil si at de er gitt et spesielt vern ved at Riksantikvaren er rådgiver for Tunsberg biskop som godkjenningsmyndighet. I Riksantikvarens arbeid med listeføring av spesielt verneverdige kirker er følgende kriterier lagt til grunn: arkitektonisk/kunstnerisk verdi, representativitet, autensitet, spesielt interessant senere ombygging/ending, del av viktig kulturmiljø, fremtredende plassering, interiør, inventar.

Skurdalskyrkja og Geilo kulturkyrkje er utsmykket av to av våre fremste nasjonale kunstnere; Victor Sparre og Kjell Nupen.

Listeførte kirker: Hol kyrkje (1924), Hovet kyrkje (1910), Dagali kirke (1850)

Automatisk freda: Hol gamle kyrkje (1200)

Ikke listeført: Skurdalskyrja (1969), Geilo kyrkje (1890), Geilo kulturkyrkje (2010)

Mål:

Kirkene skal vedlikeholdes med riktig vedlikehold til riktig tid og være en del av kommunens planmessige vedlikehold

Kirkelige bygg og anlegg skal være tilgjengelig og funksjonell for alle

De skal innby til et levende menighetsliv og et mangfold av kulturaktiviteter

Fellesrådet vil:

- arbeide for at det avsettes midler i et vedlikeholdsfond
- sørge for at alt kirkeinventar registreres i den nasjonale Kirkebyggdatabasen og at databasen blir et naturlig verktøy for ansatte
- sørge for at kirketjenerne har nødvendig kompetanse for å drifte verneverdige bygg – men med moderne teknisk utstyr - og ta hånd om interiør og kirketekstiler på forsvarlig måte
- arbeide videre for tiltak som kan redusere energibruken
- vurdere tiltak som kan gjøre kirkerommet mer fleksibelt og tjenlig for variert bruk og fornyelse, jfr. gudstjenestereformen/nye liturgier, kulturuttrykk
- vil sørge for regelmessig ettersyn og stemming av orgler, piano og flygel
- sørge for at lydutstyr tilpasset ny frekvens blir innkjøpt

2.3. KIRKEGÅRDER - GRAVPLASSER OG GRAVFERD

Som gravferdsforvalter utfører fellesrådet tjeneste på vegne av alle kommunens innbyggere. Det er en viktig og krevende oppgave som stiller krav til likebehandling og tilrettelegging i tråd med innbyggernes livssyn og behov.

En gang i året samarbeider kirkevergene i Hallingdal og Valdres om å invitere andre tros- og livssynssamfunn til dialogmøter i forhold til gravferd. Gravferdsloven pålegger at det skal avholdes slike møter. Geilo kulturkyrkje har et livssynsnøytralt rom for gravferder, men det ligger i en kirke og Humanetisk forbund ønsker derfor å bruke Bygdahall, Fjellvang og Geilo samfunnshus, selv om det byr på praktiske utfordringer.

Kirkegårdene er kanskje det nærmeste en kommer et parkanlegg i en høyfjellskommune som vår. De skiller seg ut som et annerledes og sakralt rekreasjonsområde. Kirkegårdene er mye besøkt av både tilreisene og innbyggere. Folk er opptatt av at de er velstelte.

Mål:

Kirkegårdene skal være tjenlige og vakre og gi en verdig ramme rundt alles gravferd

Fellesrådet vil:

- at kirkegårdene skal fungere godt for pårørende og alle involverte parter under gravferd, for de som besøker kirkegården og for de som har sitt daglige arbeid her
- arbeide for at ansatte har kunnskap om sorgreaksjoner slik at de kan møte mennesker på riktig måte og selv få nødvendig oppfølging i en ofte belastende hverdag
- sørge for at kirkegårdene blir godt utnyttet i forhold til gjenbruk av graver og arealutnytting og at grøntareal/vegetasjon får riktig skjøtsel
- få utarbeidet bevarings- og sikringsplaner for alle gravplassene
- arbeide for miljøvennlig drift i alle ledd på kirkegården. Legge enda bedre til rette for kompostering og kildesortering
- at maskinelt utstyr er tjenlig
- sørge for at pårørende får god informasjon og kjenner sine plikter og rettigheter i forbindelse med gravferd og at de er kjent med retningslinjene som gjelder på kirkegården
- sørge for at grøntanlegg får riktig stell og gjerder og porter blir reparert og vedlikeholdt

2.4. KIRKELIG VIRKSOMHET

Menighetsrådets ansvar

Kirkeloven §9 *Menighetsrådets oppgaver*

"Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige livet i soknet, særlig at Guds ord kan bli rikelig forkynt, syke og døende betjent med det, døpte gis dåpsopplæring, barn og unge samlet om gode formål og legemlig og åndelig nød avhjulpet."

Fellesrådet og kommunens ansvar

Fellesrådet sin oppgave i forhold til menighetsrådet er gjennom plan- og budsjettarbeidet å ta hensyn til de behov for samordning/ressurser de måtte ha for å kunne nå sine mål innenfor sine resultat og satsingsområder, jfr. Kirkelovens §14.

Fellesrådet bidrar med stillinger og midler til felles oppgaver innenfor informasjon (Kirkebladet), materiell til dåpsopplæring, konfirmasjonsopplegg og kirkemusikk. Menighetsrådene bidrar med frivillig innsats og betydelige egne midler (gaver, ofringer, dugnad).

Kommunen sitt ansvar til kirkelig virksomhet fremkommer av Kirkelovens §15.

Reformer og planarbeid i Den norske kirke

Som det fremgår av Kirkeloven er menighetsrådet ansvarlig for å utarbeide lokale planer og strategier, i nært samarbeid med kirkelig fellestråd, prest, andre ansatte og frivillige medarbeidere.

2.4.1. Gudstjenester og kirkelige handlinger

Gudstjenester og kirkelige handlinger er kirkens sentrale tjeneste. Gjennom disse møter kirken sine medlemmer i viktige livsfaser og høytider. Biskopen forordner gudstjenesteplan for menighetene. Det er igangsatt et arbeid for å se på denne.

Fleksibilitet, involvering og stedegengjøring var kjerneverdier i gudstjenestereformen som ble vedtatt på Kirkemøtet i 2010. Lokale planer for hvordan gudstjenestene i Hol skal gjennomføres er vedtatt. Etter 5 år er det behov for en evaluering av den lokale gudstjenesteliturgien.

Mål:

Gi god støtte og forutsigbare rammer slik at gudstjenester og kirkelige handlinger kan utføres på en god måte

Fellesrådet vil:

- Bidra til at den lokale gudstjenesteliturgien evalueres og at bruken av kirkene, spesielt vinterstid, vurderes i forhold til kost/nytte

2.4.2. Diakoni

Diakoni er en viktig del av kirkens oppgaver, og kommer til uttrykk i møte med mennesker i ulike livsfaser. Gjennom diakonien ønsker kirken å sette fokus på omsorg, nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kampen for rettferdighet. Hol har ikke diakon og det er et savn.

Mål:

Fellesrådet vil bidra til at det utarbeides en samlet diakoniplan for alle menighetene i Hol, der beredskap og plan for krisehåndtering inngår

2.4.3. Trosopplæring – «Størst av alt» - barn og unge i Den norske kirke

Den norske kirke har fått statlige midler til å gjennomføre trosopplæringsreformen. Reformen skal nå alle døpte med opplæringstiltak/aktiviteter i alderen 0-18 år. Hol har en felles godkjent plan for alle menighetene. Midler til trosopplæring overføres årlig via Tunsberg biskop. Statlige midler forutsetter at det er tilsatt trosopplærere. Aktuelle arrangement er Babysang, Tårnagethelg, Lys Våken, 4 års bok, førsteklasses gudstjeneste mm.

Mål:

Alle menighetene skal involveres og alle kirkene brukes i trosopplæringsarbeidet

2.4.4. Kirkemusikk og kultur

Det som særpreger kirken som kulturinstitusjon er dens bredde og mangfold. Den norske kirke er en av Norges største kulturinstitusjoner. Profesjonelle kirkemusikere, i samarbeid med mange frivillige, bidrar til at Hol har et kvalitetsmessig godt og variert musikk- og kulturtilbud.

I 2005 behandlet Kirkemøtet kirken sin kulturmelding: «Kunsten å være kirke». Kirken sitt bidrag til et levende kulturliv innebærer at menneskers skapende evner tas i bruk. Som et resultat av Kirkemøtets satsing på kultur er det ansatt kulturrådgivere i alle bispedømmene.

Geilo kulturkyrkje regnes i bispedømmet som en «pilotkirke» i forhold til arbeid med kunst- og kultur. Dessverre har det vært vanskelig å finne midler til kulturstilling, noe som er en forutsetning for å kunne opprettholde og videreutvikle program og produksjon.

Fellesrådet vil:

- arbeide for at kulturkyrkja blir et naturlig møtested for mangfoldet av kulturelle formål og aktiviteter i kommunen
- bidra til at det utarbeides en plan for Kirkemusikk

Mål:

Kirkene skal være kulturåpne med rom for varierte kunst- og kulturuttrykk

2.4.5. Tverrgående perspektiv

Følgende tverrgående perspektiv er med i alt arbeid innenfor Den norske kirke og skal også prege lokalt planarbeid:

- Menneskeverd og menneskerettigheter
- Kjønn og likestilling
- Kulturelt mangfold og urfolk sine rettigheter
- Tilrettelegging for, og inkludering av mennesker med fysiske funksjonshemninger og utviklingshemninger
- Rekruttering og frivillighet

2.4.6. Økumenisk tiår for skaperverk og bærekraft

Kirkemøtet 2007 vedtok å iverksette en 10-årig bærekraftreform som har som målsetting å berøre all kirkelig virksomhet. Dette skal i årene frem mot 2017 gjennomføres som et økumenisk

samarbeidsprosjekt. Arbeidet er en konkretisering av diakoniplanen og en styrking av Den norske kirkes engasjement for miljø, klima, forbruk og rettferd.

3. Økonomi

Økonomistyring, stabile rammebetingelser og forutsigbarhet innen økonomiske forhold er en forutsetning for god langsiktig drift. Uforutsette hendelser vil alltid inntreffe og for å kunne håndtere noen grad av svingninger og uforutsette forhold, er det et mål å ha et disposisjonsfond og investeringsfond/vedlikeholdsfond.

Mål:

God økonomistyring innen virksomhetsområdene.

Disposisjonsfond på min 100.000 kr og vedlikeholdsfond på min kr 400.000

Avgjørende å få dekket den generelle lønns- og prisveksten

på nivå med deflator i øvrig offentlig virksomhet

3.1. utfordringer og tilpasning til rammen

Forutsetninger:

Budsjett 2017 er laget med budsjett 2016 og regnskap 2015 som grunnlag og kommunestyrets vedtak ved forrige budsjettbehandling for 2016:

«Årlig driftstilskudd til Hol kyrkjelege fellesråd opprettholdes på 2015 nivå med 5.600.000 kr. Tjenesteyting med 335.000 kr er inkludert i tilskuddet».

Tjenesteytingsavtalen med kommunen innbefatter regnskapsføring, lønnskjøring og tekniske tjenester på gravferdsdriften (opptak/gjenfylling av grav) og brøyting/strøing.

Grunnet blant annet sykkelønnsrefusjon på over kr 400.000 (kr 300.000 mer enn budsjettet) fikk fellesrådet i 2015 et mindreforbruk på kr 286.859 og har vedtatt å nedbetale tidligere års merforbruk med kr 246.582 i 2016.

Hva er riktig budsjett for fellesrådet?

Forslag til budsjett er basert på erfaringstall der lønn til ansatte utgjør mer enn 60 %. Resterende skal dekke drift av kirkebygg, utearealer, drift av gravplasser, gravferdsforvaltning og aktivitet. Fellesrådet har som overordnet mål å styre budsjettet innenfor vedtatte økonomiske rammer og kunne ha handlingsrom til å avsette mindreforbruk til å sikre finansiering av uforutsette hendelser innen drift. Den eneste posten som ikke er bundet er vedlikeholdsposten.

Vurdering av inntektsøkning

Inntektssiden på kirkelig aktivitet er uforutsigbar. Variable inntekter er i hovedsak festeavgift, stell av graver og inntekt ved utenbygds gravferder og vielser, samt utleie av kirkene. Ved en sammenligning med prisene i dalen, ligger Hol ganske likt med øvrige fellesråd, noe høyere på noen utensogts tjenester. Alle priser gjennomgås og nye inntektsmuligheter vurderes.

Tjenester som fellesrådet yter og som ikke fremkommer i budsjett/regnskap

Ikke alle kostnader ved drift og aktivitet i kirkene fremkommer ved ordinært budsjettoppsett og regnskap. Dette fordi mye av aktiviteten er basert på frivillighet av ulike slag. Et årsverk i kirkene i Hol genererer betydelig aktivitet og engasjement i Hol kommune som reiselivskommune.

- Kontorlokaler er kommunens ansvar å sørge for. Disse lokaler ligger plassert i den del av kirkebygget som Geilo menighetsråd fortsatt har et finansieringsansvar for ved sine låneforpliktelser. Disse kostnader finansieres ved frivillighetsarbeid
- Kirketorget driftes av frivillige. Årlig legges det ned ca. 2000 dugnadstimer bare her
- Frivillige bidrar ved alle konserter, arrangement, minnesamvær etc. i Geilo kulturkyrkje.
- Gjenbruksbutikken flyttet til Geilo menighetshus i 2013. Aktiviteten er økende og butikken sørger for finansielle bidrag til å inndekke Geilo menighetsråds låneforpliktelser og investeringstilskudd til utstyr i kulturkirka. 6000 timeverk legges ned hvert år. Det er inngått avtale med Hallingdal Renovasjon om plassering av container på Lauvrud avfallsmottak, der folk kan sette brukbare ting for videresalg i Gjenbruksbutikken
- Et viktig frivillig arbeide i grenseland mot kommunens helse- og omsorgstjenester, er kirkens diakonale arbeide. Dette bidrar til enkeltmenneskers opplevelse av trivsel og velvære, fysisk og psykisk helse

Låneforpliktelser – Geilo kulturkyrkje

Restsaldo lån KLP (11.650.000) - kr **10.630.625**

Restsaldo lån KLP (1.500.000) - kr **1.320.000**

Lån i OVF (2.000.000) - kr 2.000.000 (175.000 i renter er betalt, avdrag løper fra 2017)

Fra 2010 til 2015 har kommunen mottatt kr 2.354.763,- i rentekompensasjonsmidler til bygging av Geilo kulturkyrkje. Geilo menighetsråd finansierer lånekostnadene fra Geilo kirkefond, givertjeneste, Kirkens Gjenbruksbutikk og kirketorget.

Poster i budsjettet med forholdsvis stor forutsigbarhet

Lønn - Fellesrådet har ca. 8 årsverk og lønn utgjør rundt 60% av de totale utgiftene.

Renhold - Fellesrådet har gjort avtale med Geilo menighetsråd om renhold av kontorene i Geilo kulturkyrkje. Menighetsrådet fakturerer fellesrådet for denne tjenesten med kr 126.360 pr år.

Trosopplæringsmidler - Statlig bevilgning til trosopplæring avklares ifm statsbudsjettet hvert år. I 2015 kr 307.000 i øremerket tilskudd.

Strøm - er en stor utgiftspost og til dels uforutsigbar. Kulde og mange kistebegrovelser vinterstid gir store utslag i strømforbruket. Strømvavtalen om rabatterte strøm, har redusert kostnadene betydelig. Fellesrådet er likevel svært bevisst på strømforbruket og jobber med energisparetiltak.

Vedlikehold - Fellesrådet hadde tidligere stor nytte av å bruke kommunens vedlikeholdsavdeling til arbeid med større prosjekter; til utarbeidelse av anbudsdokument, anbudsinnhenting, anbudsbearbeiding, kontrahering, ferdigbefaring etc. Dette ligger nå ikke i tjenesteytingsavtalen og fellesrådet vil måtte benytte utenforstående konsulenter til dette arbeidet da fellesrådet ikke har ressursene eller kompetansen som kreves. I den reviderte tjenesteytingsavtalen heter det at teknisk

etat skal yte bistand til utarbeidelse av vedlikeholdsplan – verdi kr 10.000. Befaring ved alle kirker sammen med eiendomsansvarlig i kommunen er utført og vedlikeholdsplan er under arbeid.

For å holde tritt med vedlikeholdsbehovet bør det avsettes et fast årlig beløp til større vedlikeholdsprosjekt. Det gir den forutsigbarheten som er nødvendig for å kunne drive forsvarlig vedlikehold. Kirkene er krevende bygg å drifte og vedlikeholde. Saksbehandlingstid kan være lang grunnet innhenting av godkjenninger mm. Da kirkene tidligere inngikk i kommunens vedlikeholdsplan ble det årlig avsatt kr 400.000 til større vedlikeholdsprosjekt. Dette var forutsigbart og riktig vedlikehold ble utført til riktig tid.

Noen av prosjektene som ble meldt inn ved forrige budsjetttrunde er delvis løst ved dugnad og gaver, andre er satt på vent.

Følgende større vedlikeholdsprosjekt meldes inn i 2017 og videre i planperioden:

1. Geilo kyrkje – nytt gjerde, diverse utbedringer. Antatt kostnad min. kr 250.000
2. Hol gamle kyrkje – tjærebreeing – kr 100.000 – tot kostnad 200.000 (Riksantikvaren har gitt tilsagn på kr 100.000)
3. Tjærebreeing og reparasjon av taket Skurdalskyrkja kr 150.000. Takreparasjoner nødvendig også på flere kirker (noen nødvendige utbedringer søkes løst i 2016)
4. Hol kyrkje – takomtekking, maling – kr 500.000 - 2018 og 2019
5. Maling kirker. Alle kirkene må males ca. hvert 10-12 år. Kostnad pr kirke 2-400.000.

Fellesrådet meldte inn behov for en økning i tilskuddet på kr 535.000 for 2016, fra 5.600.000 til 6.135.000. I vedtatt økonomiplan 2016-2019 ligger driftstilskuddet til fellesrådet flatt med 5.600.000 (samme som i 2015 og 100.000 kr mer enn i 2014).

Fellesrådet melder inn følgende behov i økonomiplanperioden 2017-2020:

	2017	2018	2019	2020
Hol kommunes økonomiplan 2016-2019	5.600.000	5.600.000	5.600.000	
Fellesrådets budsjettforslag				6.775.000

Fellesrådet har i lang tid hatt et svært nøkternt budsjett. Med Hol kommunes tildeling for perioden 2017 til 2019 jf økonomiplan vil det bli vanskelig å opprettholde forsvarlig drift og viktige vedlikeholdsprosjekt må utsettes. Er vi ikke i stand til å ta det løpende vedlikeholdet vil kostnaden på sikt bli større. Vi ber derfor Hol kommune om følgende budsjettjusteringer for 2017 – 2019:

	2017	2018	2019	
Fellesrådet sitt ønske om budsjettjustering	6.300.000	6.450.000	6.610.000	

Justeringen vi ber om er inkl. tjenesteyting og vedlikehold og er ei justering for lønns og prisvekst.